



landelijk expertise- en  
implementatiecentrum  
dubbele diagnose

Het Landelijk Expertisecentrum Dubbele Diagnose (LEDD) is een samenwerkingsverband van het Trimbos-instituut, Mentrum (onderdeel van Arkin), GGZ Eindhoven en de Kempen, Palier (Parnassia Bavogroep) en Delta Psychiatrisch Centrum.

Het LEDD heeft als doel om kennis en ervaringen (good practices) over dubbele diagnose te ontwikkelen, te bundelen en te verspreiden. Het LEDD biedt advies en ondersteuning bij de implementatie van een geïntegreerd behandelaanbod waarbij gelijktijdig aandacht wordt besteed aan zowel de verslavingsproblemen als de psychische aandoeningen. Daarnaast biedt het LEDD een platform waar expertise over de behandeling van dubbele diagnose cliënten verder wordt gedeeld en verspreid. Ons cursusaanbod wordt onderstaand beschreven.

## CURSUSAANBOD DUBBELE DIAGNOSE

Het cursusaanbod van het LEDD bestaat uit drie onderdelen die op elkaar aansluiten, maar ook afzonderlijk ingezet kunnen worden. De drie onderdelen zijn:

- A. De oriëntatiecursus dubbele diagnose: in deze cursus krijgen hulpverleners een gedegen introductie op de problemen die spelen bij cliënten met een dubbele diagnose en de manier waarop hulpverleners hierop het beste in kunnen spelen.
- B. De basiscursus geïntegreerde dubbele diagnose behandeling: deze cursus richt zich op het aanleren van vaardigheden om te starten met het geïntegreerd behandelen van dubbele diagnose cliënten. Daarnaast biedt de cursus verdieping in kennis over dubbele diagnose problematiek.
- C. Aanvullende en verdiepende modules: deze gaan dieper in op specifieke onderdelen van een geïntegreerde dubbele diagnose behandeling.
- D. Advies en ondersteuning bij de implementatie, borging en verspreiding

## TOELICHTING CURSUSSEN

### A. Oriëntatiecursus

**Doelgroep:** Hulpverleners, begeleiders en verwijzers die zich willen oriënteren op de verschillende facetten die een rol spelen bij dubbele diagnose problematiek.

**Duur:** Twee aaneengesloten dagdelen.

**Voorkennis:** Geen specifieke voorkennis vereist.

*Een oriëntatie op Dubbele Diagnose: Moeilijke mensen of dubbel ziek?*

De cursus behandelt de volgende onderwerpen:

- Inleiding psychopathologie.
- Inleiding middelen en effecten: interacties tussen middelengebruik en psychiatrische stoornissen.
- Wat is verslaving?
- Wat is een dubbele diagnose?
- Omgaan met moeilijke mensen of behandelen van comorbiditeit? Over attitude en goed hulpverlenerschap.
- Basisprincipes van een dubbele diagnose behandeling.

De cursus is afwisselend van opzet: er wordt gebruik gemaakt van oefeningen, opdrachten, discussie en filmfragmenten.



landelijk expertise- en  
implementatiecentrum  
dubbele diagnose

## **B. Basiscursus dubbele diagnose (vervolg op de introductiecursus)**

**Doelgroep:** Teams die willen gaan werken met geïntegreerde dubbele diagnose behandeling

**Duur:** Twee dagen

**Voorkennis:** Enige praktijkervaring met dubbele diagnose problematiek is aan te bevelen.

### **Dag 1**

- Psychopathologie (stoornissen inclusief verslaving, interactie/wisselwerking psychiatrie en verslaving)
- Middelen en effecten
- Neurobiologische verklaringenmodellen
- Motieven voor gebruik. Omgaan met gedrag van dubbele diagnose cliënten en tegenoverdracht.

### **Dag 2:**

- Basisprincipes geïntegreerd behandelen (parallel, sequentieel, geïntegreerd, onderdelen IDDT)
- Screening & assessment: waarom is screening en assessment van belang, welke hulpmiddelen zijn er en hoe zijn deze goed toepasbaar?
- Fasegericht werken (herkennen van de fasen, interventies bij elke fase, inbreng casuïstiek)

## **C. Verdiepingsmodulen**

Er is een gevarieerd aanbod aan verdiepingsmodulen:

- Zelfhulp
- Verslaving en trauma
- Verslaving en autisme
- Systeem/familie
- Assessment instrumenten: MINI, MATE Grid, EuropASI, CIDI, HONOS
- Functie-analyse
- Werken met overwegingsgroepen
- Actieve behandelgroepen (leefstijltrainingen, contingency management)
- Psycho-educatie
- Cognitieve behandeling bij dubbele diagnose (C-BIT)
- Leefstijl, spiraal omhoog
- Harmreduction
- Farmacotherapie (volgens fasenmodel)
- Leefklimaat (huisregels)
- Afweging gedwongen behandeling
- Monitoring op proces- en patiëntniveau
- Motiverende gesprekstechnieken

Deze modules zijn afzonderlijk af te nemen en kunnen desgewenst gekoppeld worden.

Duur: één dagdeel of hele dag.

**D. Advies en ondersteuning bij de implementatie, borging en verspreiding van geïntegreerde dubbele diagnose behandeling:**

- Advisering bij visieontwikkeling en uitwerking daarvan
- Inbedding dubbele diagnose behandeling in zorgprogramma's
- Implementatie in de organisatie
- Teamcoaching
- Monitoring (afname IDDT fidelitiescale)
- Verspreiding binnen instellingen (resultaten en effecten communiceren)

De inhoud van de cursus wordt in overleg samengesteld en op aanvraag stellen wij een offerte op. Voor informatie kunt u terecht bij Anneke van Wamel [info@ledd.nl](mailto:info@ledd.nl) of 030-2959251  
Meer informatie is ook te vinden op onze website: [www.ledd.nl](http://www.ledd.nl)